

A decorative graphic on the left side of the slide, consisting of a network of thin, light-orange lines that resemble a circuit board or a stylized tree. These lines are connected to small, empty circles of the same color, creating a complex, branching pattern that extends from the top to the bottom of the frame.

MARIA KONOPNICKA

(23.05.1842 – 08.10.1910)

Maria Stanisława Konopnicka z domu Wasiłowska urodziła się 23 maja 1842 roku. w Suwałkach

Dom narodzin Marii Konopnickiej w Suwałkach, obecnie muzeum

Polska poetka i nowelistka okresu pozytywizmu, krytyk literacki, publicystka i tłumaczka; jedna z najwybitniejszych pisarek w historii literatury polskiej

Maria Konopnicka była córką Józefa Wasiłowskiego h. Ślepowron (1813-1878) i Scholastyki z Turskich h. Dołęga (1820-1854). Jej rodzice w 1841 zamieszkali w Suwałkach, w domu przy dzisiejszej ul. Tadeusza Kościuszki 31 (wówczas Petersburskiej 200).

DZIECIŃSTWO

Plac Kilińskiego w Kaliszu

W 1849, kiedy Maria miała siedem lat, Wasiłowsky przenieśli się do Kalisza i zamieszkali na Warszawskim Przedmieściu w mieszkaniu na parterze pałacu Puchalskich (przy dzisiejszym pl. Jana Kilińskiego 4,

Ojciec, Józef Wasiłowski był znawcą i miłośnikiem literatury pięknej. Wychowywał córki w tradycji chrześcijańskiej, bez kobiecego wpływu. Atmosfera powagi, żarliwego patriotyzmu i surowych nauk moralnych miała duży wpływ na Marię.

Miała również pięcioro rodzeństwa – Jana Jarosława, Zofię, Laurę Celinę, Wandę Zenobię oraz Jadwigę Julię.

Matka Marii zmarła w 1854 i została pochowana na Cmentarzu Miejskim w Kaliszu. Ojciec Marii był prawnikiem, obrońcą Prokuraturii Generalnej i patronem Trybunału Cywilnego w Kaliszu

Józef Wasiłowski czytał dzieciom Słowackiego, Krasińskiego, i Mickiewicza - poetę, którego utwory car Aleksander II dopuścił do druku dopiero po jego śmierci, i to te mniej wywrotowe. Swęj najzdolniejszej córce czytywał też własne przekłady "Psalmów" albo tłumaczenia z Pascala. Zaznajamiał ją z greckimi i łacińskimi autorami, dobrze zapoznał z Ciceronem i Salustiuszem. Jako kilkunastoletnia dziewczynka Konopnicka przeczytała "Teorię jestestw organicznych" Jędrzeja Śniadeckiego, którą samodzielnie wybrała sobie na lekturę. Mimo, że wielu rzeczy nie rozumiała, objęło ją, jak wspominała, "szerokie tchnienie wielkiego badawczego umysłu i wpływ ten pozostał".

W latach 1855–1856 uczyła się z siostrą na pensji sióstr sakramentek w Warszawie i tam poznała Elizę Pawłowską (po mężu Orzeszkową). Obydwie bardzo lubiły czytać i deklamować poezję, w szczególności zakazane utwory Adama Mickiewicza. Przyjaźń ich, scementowana wspólnymi zainteresowaniami literackimi, przetrwała całe życie Marii.

Eliza Orzeszkowa

10 września 1862 w kościele św. Mikołaja w Kaliszu Maria Wasiłowska poślubiła Jarosława Konopnickiego herbu Jastrzębiec, starszego od niej o 12 lat. Po ślubie wyjechała z Kalisza i wraz z mężem zamieszkała w Bronowie, a następnie w Gusinie w ówczesnej guberni kaliskiej (dziś województwo łódzkie). Konopnicki zarządzał kluczem dóbr rodzinnych, w skład których wchodziły wsie: Konopnica, Bronówek i Bronów. Majątek ten był okazały, ale zaniedbany

W czasie dziesięciu lat małżeństwa Maria urodziła ośmioro dzieci. Władysław i Stefan zmarli zaraz po urodzeniu (prawdopodobnie w latach 1864–1865), Tadeusz (ur. 1 czerwca 1863, zm. 1891)¹ Zofia (ur. 1866), Stanisław (ur. 1867), Jan (ur. 1868), Helena (ur. 1870) i najmłodsza Laura (ur. 1872)

Życie w domu Konopnickich było przepętnione typowymi zwyczajami szlacheckimi – polowaniami, gwarnymi biesiadami, jarmarkami czy zjazdami. Maria Konopnicka zajęła się wychowywaniem dzieci i podejmowała rolę gospodyni domowej. W 1863 roku wraz z mężem i synem wyemigrowała do Drezna i Wiednia, z obawy przed aresztowaniem Jarosława. Kolejnego roku powrócili do kraju.

Akt ślubu Marii
Konopnickiej z 1862,

POCZĄTKI TWÓRCZOŚCI I MŁODOŚĆ

Jej jedyny brat Jan, student politechniki w Liège, poległ 19 lutego 1863 roku w powstaniu styczniowym pod Krzywosądzem, w pierwszej bitwie oddziału, w którym służył. Poetka żegnała brata słowami:

Biedny chłopcze! żołnierzu małoletni, nie pożegnany na bój, nie błogosławiony! Bez wodza ty poległ, bez broni, bez chwały. Nie było tobie bohatera, za którym byś szedł, ani konia, ani lancy ułańskiej. O mogile twojej ptacy tylko wiedzą, a zna ją rosa polna, co przychodzi płakać nad samotnymi grobami.

Konopnicka nie mogła – jak napisała później w jednym ze swych autobiograficznych wierszy – znieść ograniczeń, jakie narzucał jej mąż. Nie chciała być na jego utrzymaniu i nie odpowiadała jej rola gospodyni domowej. Jarosławowi nie podobały się literackie zainteresowania żony, która zadebiutowała i zaczęła pisać właśnie w czasie ich małżeństwa. W 1872 sprzedano majątek w Bronowie i rodzina Konopnickich przeniosła się do dzierżawionego Gusina. Tu Konopnicka napisała poemat *W górach*, który przychylnie zrecenzował Henryk Sienkiewicz, dzięki czemu poetka uwierzyła w swój talent i postanowiła sama zadbać o dzieci i siebie.

Maria Konopnicka,
Gratz ok. 1897
roku

W 1876 roku rozstała się z mężem i od 1877 roku poetka wraz z dziećmi zamieszkała w Warszawie, poświęcając się całkowicie pracy literackiej. W latach 1884–1886 była redaktorem naczelnym tygodnika naukowego dla kobiet „Świt”. 13 lutego 1890 roku wyjechała do Krakowa, rozpoczynając swoją dwudziestoletnią podróż po Europie. Pomimo nieustannej wędrówki poetka nigdy nie utraciła kontaktu z rodziną i krajem, czego wyrazem jest jej niezwykle bogata korespondencja

Swoje utwory publikowała pod pseudonimami
M. K.”, „K.”, „Ko-mar”, „Jan Sawa”,
„Marko”, „Jan Waręż”, „Humanus”,
„Ursus”, „Mruczysław Pazurek”

Maria Konopnicka swój debiut poetycki miała w 1870 roku, kiedy opublikowała pod pseudonimem Marko wiersz pt. „Zimowy poranek”. W 1876 roku na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” ukazał się jej poemat „W górach”, który spotkał się z pozytywną recenzją Henryka Sienkiewicza i pozwolił uwierzyć pisarce w swój talent. Swój pierwszy tomik poezji („Poezje”) Konopnicka wydała w 1881 roku.

M.Konopnicka, Wesołe chwile, 1889r

Aby utrzymać dzieci i zapewnić im wykształcenie, podjęła się pracy przy udzielaniu korepetycji, a następnie tłumaczenia utworów literackich. Dobrze znając języki – niemiecki, francuski, rosyjski, wkrótce opanowała również czeski, angielski i włoski – zajęła się przekładami. Tłumaczyła utwory m.in. Heinricha Heinego, Paula Heyse, Edmonda De Amicisa.

Maria Konopnicka

W 1889 roku poznała malarzkę Marię Dulębiankę, z którą pozostawała w głębokiej przyjaźni.

Na 25-lecie pracy pisarskiej (1903) Konopnicka otrzymała w darze narodowym dworek w Żarnowcu koło Krosna na Pogórzu Karpackim. Dulębianka wprowadziła się wraz z Konopnicką do dworku w Żarnowcu, gdzie miała swoją pracownię. Razem odbywały stąd podróże do Austrii, Francji, Niemiec, Włoch i Szwajcarii, których klimat służył zdrowiu Konopnickiej. Badacze nurtów gender i queer utrzymują, że przez dwadzieścia lat artystki były partnerkami życiowymi. Malarka faktycznie wywierała na postronnych niecodzienne wrażenie.

Dworek w Żarnowcu

W 1908 w czasopiśmie „Gwiazda Cieszyńska” (nr 90 z 7 listopada) Konopnicka opublikowała swój wiersz „Rotę”, wiersz, który stanowił punkt kulminacyjny publicystycznej kampanii poetki przeciwko polityce germanizacyjnej w zaborze pruskim. W połowie listopada utwór został przedrukowany w krakowskim miesięczniku „Przodownica”

Rota –wiersz, a także pieśń hymniczna. Dokładny czas i miejsce powstania *Roty* pozostają nieznane, choć podejmowano wiele prób ustalenia.

Wiersz składa się z czterech zwrotek, z czego trzy stanowią kanon jednej z polskich pieśni patriotycznych pod tym samym tytułem, do której w styczniu 1910 roku muzykę napisał Feliks Nowowiejski, polski kompozytor pochodzący z zaboru pruskiego, z Warmii.. Melodia powstała w domu przy ul. Floriańskiej 20 w Krakowie, gdzie mieszkał wówczas Nowowiejski. Pierwotnie pieśń miała być przeznaczona dla krakowskich „sokołów”

Pieśń została po raz pierwszy publicznie wykonana przez kilkuset chórzystów z terenów objętych zaborami 15 lipca 1910 w czasie uroczystości odsłonięcia pomnika Grunwaldzkiego w Krakowie, zorganizowanej w rocznicę 500-lecia zwycięstwa Polski w bitwie pod Grunwaldem . Połączonymi chórami z całej Polski dyrygował kompozytor. Podczas pierwszej prezentacji pieśń nosiła tytuł *Grunwald*, później została wydana w druku jako *Hasło*, a następnie przyjęła się jej nazwa *Rota*

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości była konkurentem Mazurka Dąbrowskiego do określenia mianem Hymnu narodowego.

Uroczystość odsłonięcia pomnika Grunwaldzkiego w Krakowie

Maria Konopnicka została pochowana 11 października 1910 na Cmentarzu Łyczakowskim w *Panteonie Wielkich Lwowian* (II rondo, 5 aleja). Pogrzeb, zorganizowany przez Marię Dulębiankę, stał się wielką manifestacją patriotyczną, w której udział wzięło blisko 50 000 osób

Pogrzeb Marii Konopnickiej

Grób Marii Konopnickiej, na którym zawsze są kwiaty, często w polskich barwach narodowych. Przy grobie zawsze zatrzymują się wycieczki, nie tylko młodzieży szkolnej, ale także dorosłych i nie tylko Polaków

TWÓRCZOŚĆ MARII KONOPNICKIEJ

ZBIORY NOWEL

- *Cztery nowele* (1888)
- *Moi znajomi* (1890)
- *Na drodze* (1893) – zawierał m.in. nowele Dym, Mendel Gdański, Nasza Szkapę
- *Nowele* (1897)
- *Ludzie i rzeczy* (1898)) – zawierał m.in. Nowelę Miłosierdzie gminy
- *Na normandzkim brzegu*

UTWORY DLA DZIECI

Jak się dzieci w Bronowie z Rozalią bawiły (1885)

- *Śpiewnik dla dzieci*
- *O Janku Wędowniczku* (1893)
- *O krasnoludkach i o sierotce Marysi* (1896)
- *Na jagody* (1903)
- *Szkolne przygody Pimpusia Sadełko* (1905)
- *Co słonko widziało*
- *Dym*
- *Nasza szkapę*

TWÓRCZOŚĆ MARII KONOPNICKIEJ

ZBIORY WIERSZY

- Z mojej Biblii (1896)
- Linie i dźwięki (1897)
- *Italia* (1901)
- Drobiazgi z podróźnej teki (1903)
- Śpiewnik historyczny (1904)
- Ludziom i chwilom (1905)
- Nowe pieśni (1905)
- *Głosy ciszy* (1906)

POEMATY

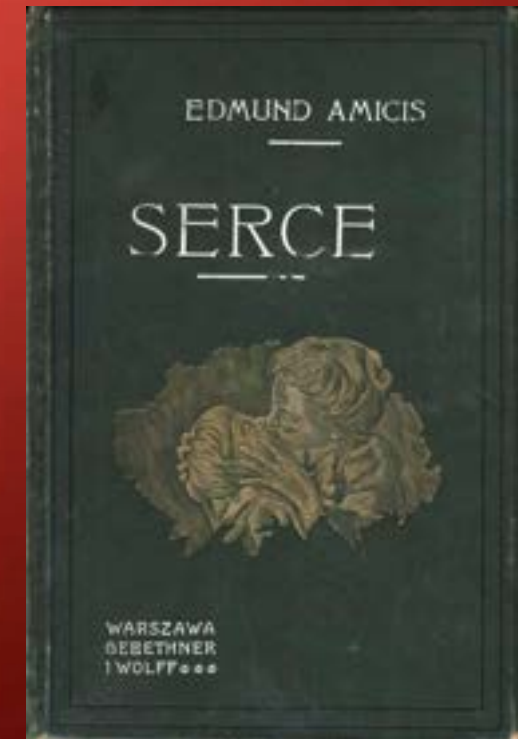
- Pan Balcer w Brazylii (1910)
- Imagina

PRZEKŁADY

- Poezje Heinricha Heinego
- Edmondo De Amicis, *Serce*
- Edmond Rostand, *Cyrano de Bergerac* (współprzekład)
- Ada Negri, *Niedola* i *Burze*

WIERSZE

- *W zimowy poranek* (1870)
- *Kaliszowi* (1881)
- *Memu miastu* (1897)
- Rota (1908)
- *Stefek Burczymucha*
- *Wolny najmita*
- *W poranek*
- *Tęsknota*
- *Noc*
- *Kubek*
- *Jaś nie doczekał*
- *Pieśń o domu*
- *Tam, w moim kraju, w dalekiej stronie*

UPAMIĘTNIEŃ

W 25-lecie śmierci, 8 października 1935, na ścianie domu, w którym urodziła się poetka, umieszczono pamiątkową tablicę. W 2010 postawiono poetce pomnik w centrum Suwałk

W lutym 1957 powołano Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu; otwarcie ekspozycji nastąpiło 15 września 1960, po przeprowadzeniu prac remontowych i konserwatorskich. Postawiono również pomniki we Wrześni i Warszawie (w 1966), Kaliszu (1969), Bydgoszczy oraz Gdańsku (1977).

Decyzją Międzynarodowej Unii Astronomicznej na cześć pisarki jeden z kraterów na Wenus został nazwany Konopnicka.

Imieniem pisarki został również ochrzczony statek Polskiej Marynarki Handlowej Maria Konopnicka.

W 1960 otwarto szlak pieszy im. Marii Konopnickiej – szlak wiedzie przez miejscowości związane z pobytom Marii Konopnickiej na ziemi poddębickiej w latach 1862–1872.

Pomnik w Gdańsku

Pomnik Warszawie

Pomnik w Bydgoszczy

UPAMĘTNIENIA

W 25-lecie śmierci, 8 października 1935, na ścianie domu, w którym urodziła się poetka, umieszczono pamiątkową tablicę. W 2010 postawiono poetce pomnik w centrum Suwałk

23 sierpnia 1973 otwarto Muzeum im. Marii Konopnickiej w Suwałkach. Ówczesne władze miejskie przekazały do dyspozycji muzeum trzy pokoje w zabytkowym klasycystycznym, piętrowym budynku przy ul. Tadeusza Kościuszki 31, w którym poetka urodziła się i mieszkała do jesieni 1849.

Muzeum M.Konopnickiej

Ławeczka w Suwałkach

Pomnik w Suwałkach

W Suwałkach utworzony został szlak turystyczny im. Marii Konopnickiej „Krasnoludki są na świecie” z plenerowymi figurkami dziesięciu krasnali, bohaterów baśni *O krasnoludkach i o sierotce Marysi*.

Obecnie prawdziwym pomnikiem poetki staje się festiwal jej żywego słowa, który odbywa się w Przedborzu (woj. łódzkie) i jest zorganizowany przez Stowarzyszenie im. Marii Konopnickiej, władze miejscowe oraz Miejski Dom Kultury.

W 1978 Narodowy Bank Polski wprowadził do obiegu monetę o wartości 20 zł z wizerunkiem Marii Konopnickiej

Jednym z utworów wybranych na Narodowe Czytanie w 2019 roku była nowela Dym M. Konopnickiej

Maria Konopnicka ma wiele pomników w całej Polsce, dziesiątki szkół, liceów, ośrodków młodzieżowych w Polsce i na świecie wybrało ją za swoją Patronkę, m.in: szkoła w Chicago, Szkoła (liceum) nr 24 we Lwowie, są ulice, place jej imienia

Uchwałą Sejmu RP IX z 14 października 2021 zdecydowano o ustanowieniu roku 2022 Rokiem Marii Konopnickiej

MARIA KONOPNICKA WE LWOWIE

Szkoła (Liceum) nr 24 nosi Imię Marii Konopnickiej. Językiem nauczania w szkole od czasów jej powstania czyli od roku 1944, jest język polski. Za Patronkę Szkoły została ona wybrana w 1992 roku w 150 rocznicę urodzin. Od tego czasu corocznie odbywa się w szkole Konkurs „Maria Konopnicka – dzieciom w formie recytacji, poezji śpiewanej oraz ilustracji do jej utworów. Rokrocznie odwiedzamy grób Patronka, dbając o niego: sprzątając, zaświecając znicze i składając kwiaty

Corocznie od 1994 roku w Szkole odbywa się konkurs recytatorski i plastyczny

Młodzież ze szkoły oraz lwowiacy systematycznie odwiedzają grób Marii Konopnickiej na Cmentarzu Łyczakowskim

W Szkole upamiętniono Marię Konopnicką w 110 rocznicę śmierci

W 2022 roku w 180 rocznicę Urodzin Patronki i 30 rocznicę nadania jej imienia Szkole młodzież , grono pedagogiczne oraz pracownicy Konsulatu RP we Lwowie z Konsul Elizą Dzwonkiewicz uczciła jej pamięć składając kwiaty i zapalając znicze przy jej grobie

